

Projekt SODA

– samarbejde mellem ambulans alkoholbehandling og specialiseret døgnbehandling

Per Nielsen, centerleder, ph.d. og Steffen Røjskjær udviklingsleder, cand.phil.

Ringgården, Kompetencecenter for dobbeltfokuseret afhængighedsbehandling

Slagelse
Sønderborg
HS alkohol-
enhederne
Nordsjælland
Aarhus
Aalborg
Silkeborg
Randers
Odense
Aabenraa
Kolding
Haderslev
Esbjerg
Skanderborg

Projekt SODA

Samarbejde Om Dobbeltbelastede Alkohol klienter

Første del: 2007-2009

Andel del: 2010-2012

*Et modelprojekt om
organisering og udførelse af
flerfaset dobbeltfokuseret behandling*

Støttet af Sundhedsstyrelsen via Alkopospuljen

Projekt SODAs resultater

SODA har udviklet:

- En faglighed i forhold til arbejdet med de dobbeltbelastede – aktuelt har cirka 450 ambulante behandlere været på 7 dages ”SODA-kursus”
- Praksisnære metoder til at analysere, vurdere og visitere
- Behandlingsstrategier med personlighedsguidet tilgang
- Metoder til kollegial konferering
- Samarbejdsmodeller for ambulant og døgnbehandling

Historisk set

- Underprioriteret område ift. problemernes udbredelse og følgevirkninger
- Heterogent klientel
  - fra relativt let belastede, funktionsdygtige personer med alkoholproblemer
  - over dobbeltbelastede med moderat til middelsvær psykisk komorbiditet
  - og til svært psykisk syge
- Svingende videns- og kompetenceniveau og for få ressourcer i misbrugsbehandlingen
- Oprustning af ambulant behandling og omlægning af det kommunernes brug af døgnbehandling – nu i retning af specialiseret funktion
- Her har Ringgården fundet sin niche

Projekt SODA....

... er opstået på basis af en brændende platform:

Vi taber ikke blot mange alkoholafhængige med svær komorbiditet...

... men endnu flere med moderat komorbiditet

SODA's problemfelt

- Koordinering af teorifokus og metode mellem døgn og ambulant behandling sker ikke systematisk og er ofte mangelfuld (= dårlige klientforløb).
- Der mangler fælles teoretisk og metodisk fodslag
- Der er brug for at udvikle og afprøve integrerede, tværmodale behandlingsmodeller

...flere lidelser på samme tid...

En række symptomlidelser er hyppige – enten i sig selv – eller (ofte) i kombination med personlighedsforstyrrelser:

- Depression og affektive lidelser
  - Angst
  - ADHD
  - OCD
- Andet misbrug
- Psykotiske tilstande
  - M.m.

...dobbelt så vanskelig?

- Problem: dobbelt belastede klienter har vanskeligt ved at få udbytte af behandling – især kortvarig og ekstensiv behandling
- Emotionelle, kognitive eller relationelle vanskeligheder interfererer med behandlingssamarbejdet
- Det medfører kampe med compliance og alliance for at opnå effektiv behandling og truer/ødelægger gennemførelsen af behandlingen for misbrug

...videns- og metodemæssige vanskeligheder

- Ikke dækkende udredning af psykiske vanskeligheder – herunder personlighedsforstyrrelser som forekommer hos cirka 44% af alkoholafhængige generelt
- Manglende kompetence til at arbejde med rusens funktion i personlighedens dynamik eller rusens sammenhæng med symptomidelse

...strukturelle vanskeligheder

- Alkoholbehandling består oftest af generelle programmer, der skal passe alle (mono-fokuseret tilgang)
- Prognosen er bedre for dobbeltbelastede klienter end antaget – forudsat behandlingen har relevant indhold, intensitet, sammensætning og varighed → Viden om dét modvirker pessimisme på feltet
- Betydningen af middel til svær personlighedsforstyrrelse for den daglige livsfunktion og evne til at profitere af behandling undervurderes blandt ansvarshavere
- Der er forkert dosis-effekt opfattelse i forhold til dobbeltbelastede: de bedres ofte en del, men ikke nok til fuld effekt

... vanskeligheder

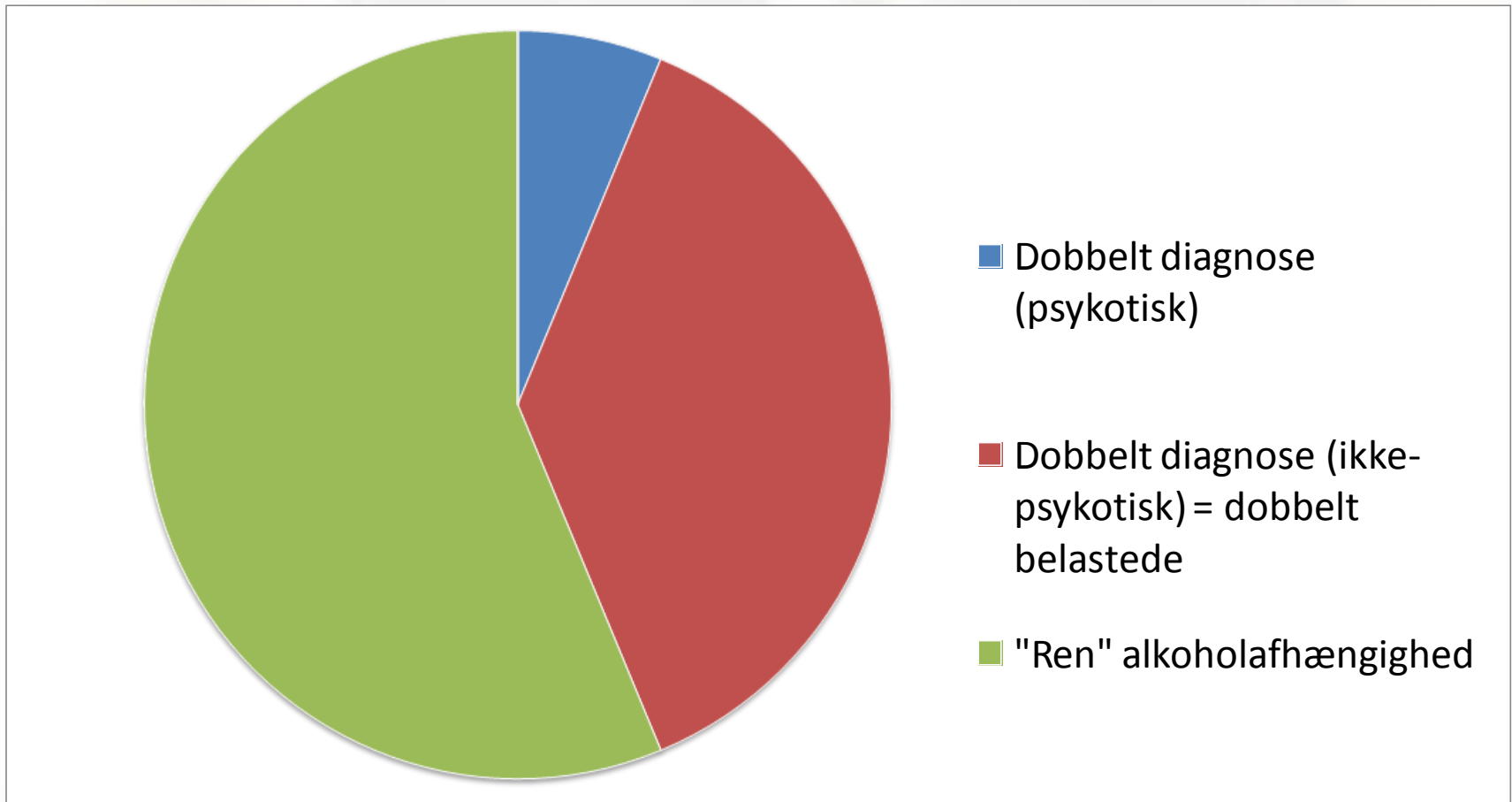
- Der er ikke målrettet og ”trådholdende” overlevering af klienten fra ambulant til døgn og tilbage igen, når det drejer sig om langsigtede behandlingsforløb
- Mange kommuner har alene på politisk-administrativ basis – og imod faglig viden – besluttet ikke at bruge døgnbehandling overhovedet
- Der laves kun i ringe grad opsøgende og fastholdende indsats
- Der er ingen formel uddannelse i at behandle dobbeltbelastede klienter

Dobbelt fokus!

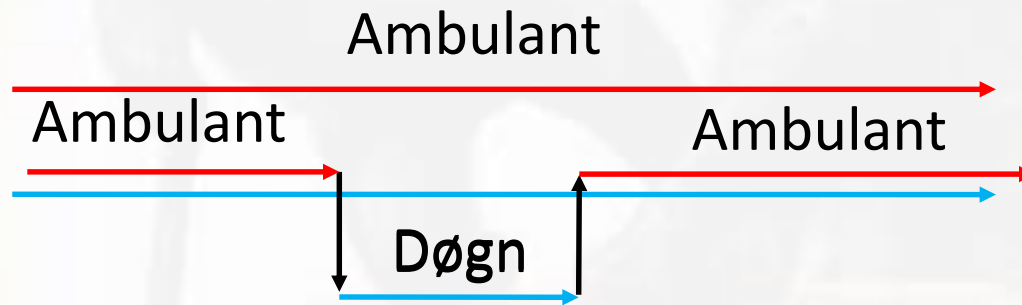
- Forskning tyder på
  - samme forbedring indebærer **ikke** samme risiko for tilbagefald – for eksempel:
klienter **uden** personlighedsopatologi bedrer sig til et problemniveau, hvor de ikke længere har risiko for tilbagefald, mens klienter **med** personlighedsopatologi stadig har risiko for tilbagefald på trods af deres forbedring.
  - Den aktuelle kliniske konsensus er, at dobbeltfokuserede behandlingstyper (med integreret pakke af elementer målrettet både rusmiddelproblemet og de maladaptive personlighedstræk) **er at foretrække** frem for strategier med monofokus.

(Thomas et al. 1999; Verheul et al. 1998; van den Bosch & Ball 2005.)

”System med tre gear”

Hvordan kan ambulans og døgnet integreres - værftmodel

Projekt på flere niveauer

1. Struktur:

Organisering af tværmodalt samarbejde

2. Organisation:

Organisering af internt samarbejde

3. Medarbejder:

Faglig kompetenceopbygning og casehåndtering

Projektets mål og midler

PERSPEKTIVSKIFTE

- Fra mono-fokus til dobbeltfokus
- Fra parallelfunktion over værftsmodel til kædesamarbejde (rollebevidsthed og –fordeling)

KOMPETENCEOPBYGNING (HANDS-ON)

- Udredning via skabelon
- Personlighedsguided strategi
- Kollegial konferering øger intersubjektiv validitet

ORGANISERING AF FLERFASET BEHANDLING

- Stafetoverdragelse og kædedannelse

Mål med kompetenceopbygning

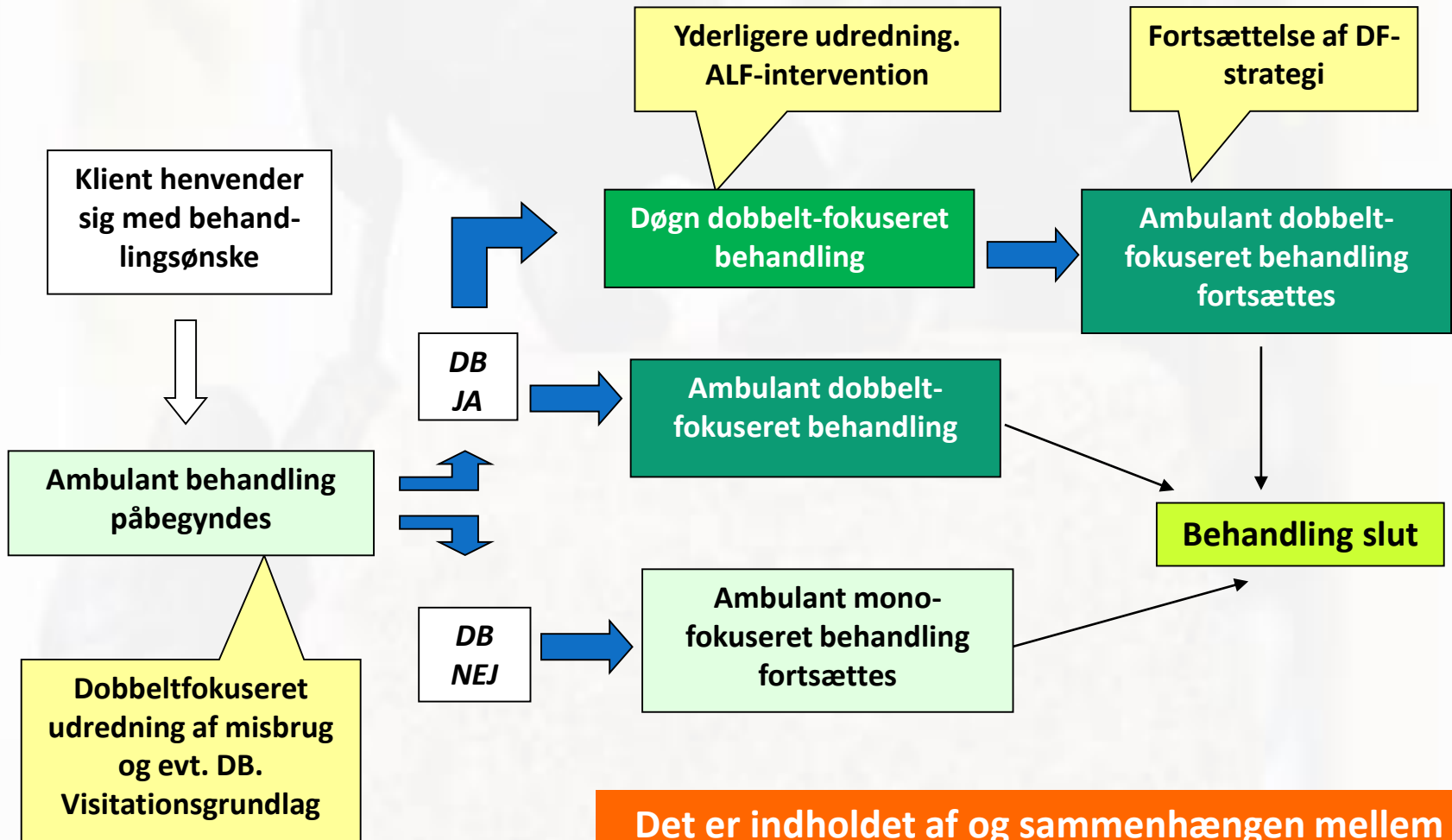
Identificere dobbeltbelastning → Screene axe 1 + 2

Forstå dynamik mellem rus og personlighed → Udrede

Følge manualanvisninger → Caseformulere og opstille grundintervention

Være modtagelig for at få egne parallelprocesser belyst → "Være navigator", analysere, have overblik, formidle

SODA-kæden

Det er indholdet af og sammenhængen mellem "de gule kasser", vi har udviklet

...konklusion på SODA

- Mange kommuner vil kunne håndtere behandlingsopgaven for de dobbeltbelastede
  - med en opgradering af personalets kompetencer
  - med et organiseret samarbejde med kvalificerede døgninstitutioner
  - med en præcisering af snitfladen mellem psykiatri og alkoholbehandling
- I kommuner med små alkoholbehandlingsenheder vil det være vanskeligt at håndtere opgaven
- Ressourcer til området må holdes op imod de ulemper af menneskelig, social og økonomisk art, der vil være forbundet med ikke at prioritere denne opgave

Kan downloades frit fra
www.ringgarden.dk

Afrapportering af

Projekt SODA

Samarbejde Om Dobbeltbelastede Alkoholklinter

Et modelprojekt om organisering og udførelse af flerfaset dobbeltfokuseret behandling

Per Nielsen, Steffen Røjskjær og Thomas Josiasen

Tak for ordet!

Formål: Hvad ville vi med projektet?

*Skabe helhed og dynamisk sammenhæng i
behandlingskæden for dobbelt-belastede
alkoholafhængige*

Overdragelse af viden ("stafetløb")

Udskrivningsrapport i kortfattet og faktuel form tilegnet en kollega, der får depechen overdraget:

- Udredning
- Fokus
- Strategi

Evalueringsmøde ("overdragelsesforretning")

- Trepartsmøde, hvor fokusområder og behandlingsstrategi overleveres til den behandler, der tager over.